

Bedankt voor de uitnodiging en bedankt ook om iets te mogen zeggen vanuit de ervaring van het justitiepastoraat. Ik zou daarbij aan willen sluiten bij datgene wat al is opgemerkt in de uitnodiging om vanuit de positie van de geestelijke verzorging in te gaan op de rol die rechters hebben in de beleving van gedetineerden in het strafproces en vervolgens ook in de verwerking van het vonnis door de veroordeelde.

Ik baseer mij daarbij op mijn eigen 18 jarige ervaring in het justitiepastoraat, in Den Bosch en in Scheveningen.

Als voorbereiding op deze bijeenkomst heb ik een aantal collega's gevraagd schriftelijk, het is niet echt representatief, of zij eens op een aantal punten konden aangeven wat naar hun indrukken de ervaringen van de gedetineerden in de procesgang, met name ook de positie van de rechters, waren. Sommigen hebben dat in hun gespreksgroepen aan de orde gesteld; hebben dat ook breed besproken. Ik wil ook een aantal van die elementen inbrengen in mijn verhaal. Centraal daarbij staat de rol die de rechter kan hebben, met name voor de verwerking van het proces, de verwerking van het vonnis en vooral ook de verwerking van het delict of als ik het samenvat de integratie van de straf in het leven van mensen.

Allereerst wil ik voor ik wat nader inga op die vraag, iets zeggen over de mensen die voor de rechtbank komen. Detentie werkt sterk depersonaliserend: Prof. Tulkens noemt in zijn bijdrage in de reader Goffman en Goffman, die de gevangenis beschrijft als een totaalinstituut met sterke depersonaliserende kanten. Je wordt er niet alleen van je identiteitsuitrusting, maar ook van je verantwoordelijkheid ontdaan, kortom het 'ik' van mensen komt heel sterk onder druk te staan. Een justitie-predikant wijst er in dat kleine onderzoekje op, dat de gedetineerde tijdens de voorlopige hechtenis zelden als verdachte maar toch heel erg vaak direkt als schuldige wordt behandeld. Dat is al in de verhoorsituaties het geval maar is ook heel vaak de visie van mensen die in huizen van bewaring werken. Alsof de gedetineerde al veroordeeld is. Een tweede punt dat ik wil noemen is de gevangenscultuur m.n. de cultuur onder de gedetineerden. Ook die werkt sterk depersonaliserend. Het is een echte macho cultuur waar het heel erg moeilijk is om je eigen identiteit overeind te houden. De grote nadruk ligt op sterk zijn, op flink zijn en op kracht. De passie van de criminaliteit en het grote geld. In de derde plaats de persoon van de gedetineerde. Natuurlijk geldt niet voor iedereen wat ik nu ga zeggen maar ik ben dit toch wel in de contacten met heel veel gedetineerden als een rode draad gaan zien. Het zijn vaak mensen die kansarm zijn op vele gebieden van het leven: op emotioneel, sociaal en maatschappelijk gebied. Vaak zijn ze met hun leven in een vicieuze cirkel terechtgekomen, waar ze zich op eigen kracht niet meer uit kunnen bevrijden. Een aantal jaren heb ik met een rooms katholieke collega een onderzoekje gedaan bij rooms katholieke en protestantse justitie pastores waarbij het ging om de aard van de problematiek die zij tegenkwamen in hun werk.

Het was echt schokkend om de lijst te zien die daaruit voortkwam. Ik zal een aantal punten noemen:

- achterstanden in de persoonlijke ontwikkeling en identiteits-problematieken.
- het ontbreken van basic trust
- zwakke familiebanden
- instabiliteit in de dagelijkse levensverrichtingen en de persoonlijke levenssfeer.
- verslavingsproblematiek
- problematiek met betrekking tot het omgaan met de eigen religieuze culturele achtergrond
- achterstand in persoonlijke en sociale vaardigheden: scholing en maatschappelijke vaardigheden.
- het ontbreken van persoonlijke motivatie, zingevingsproblematiek.
- het ontbreken van duurzame significante contacten.
- onverwerkte detentieervaringen
- vervreemding, ook ten aanzien van justitie
- eenzaamheidsproblematiek
- Het ontbreken van werk, van huisvesting en stigmatisering.

Dat alles leidt tot een perspectief op een hard maatschappelijk bestaan. En wat we dan zien is dat er vaak sprake is van een complexe problematiek samengebald in een persoon.

Een van de pastores die ik in mijn voorbereiding heb aangeschreven schreef "de persoon van de verdachte in de optiek van het vermogen om een proces aan te kunnen." Het gaat om het ontbreken van communicatieve vaardigheden, om het niet echt kennen van het spel in de rechtszaak. Vaak is het een mens die minder bekwaam is om te kunnen incasseren. Je moet overigens heel wat kunnen incasseren als je in zo'n spel meedoet. Daarbij komt nog dat nogal wat mensen erg veel moeite hebben met gezag in hun leven.

Een tussenbalans laat zien dat veel mensen zwak staan om een proces aan te kunnen gaan, om een proces te kunnen dragen, om ook een veroordeling te kunnen dragen en om een straf in hun leven te kunnen integreren. In het justitiepastoraat is het vaak moeilijk om over de schuldvraag te spreken. Een aantal punten zijn daarbij te noemen: een zwakke identiteit, 'ikzwak', maar ook een depersonaliserende omgeving, een omgeving waar het eigenlijk heel erg onveilig is om je kwetsbare kanten te laten zien. Zelf slachtoffer zijn in het leven en dan de grootte van de schuld die er soms kan zijn, bij jezelf te moeten toelaten kan heel moeilijk zijn. Zeker als je zwak in je schoenen staat.

Ik kom nu tot een samenvatting van de reacties van de collega's over de rol van de rechter. Met nadruk zeg ik daarbij dat het hier het gevoel betreft dat gedetineerden overhouden aan het proces. Het zal zeker niet de volledige waarheid zijn, maar een aantal lijnen komen heel nadrukkelijk naar voren. Samengevat blijkt dan:

- het strafproces werkt sterk depersonaliserend, waarbij een aantal opmerkingen;

- .. Het ontbreken van persoonlijke aandacht, vooral ook in de raadkamer. Gemist wordt de ruimte om de eigen voorstelling van wat gebeurd is voor het voetlicht te brengen in de nuanceringen die elke menselijke gebeurtenis nu eenmaal eigen zijn. Elke menselijke daad heeft vele kanten, de misdaad zeker.
- .. De versmalling van een menselijke gebeurtenis tot feiten, al dan niet bewijsbaar, wordt altijd als onrecht gevoeld.
- .. Er is niet genoeg ruimte voor de eigen visie.
- .. Men is niet echt geïnteresseerd.
- Dan het beeld van de verdachte. Er is een grote concentratie op de negatieve kanten. Alsof er niets goeds is aan mij.
- Er wordt geen rekening gehouden met mijn persoonlijke en sociale achtergrond. Men heeft zelden het gevoel iets bij te kunnen dragen aan het beeld dat wordt gewikt en gewogen.
- De hele setting van een rechtbank, schrijft iemand, blijkt een vernederende. Alleen het negatieve wordt naar voren gehaald.
- Het verhaal van de politie wordt altijd geloofd.
- Dan de concentratie op het juridische. Er is een gevoel dat rapportages van de reclassering niet echt worden meegewogen.
- De politie en de recherche vult teveel in bij het rondkrijgen van het plaatje van het delict. Er wordt dwangmatig daarbij geredeneerd vanuit een hypotetisch plaatje.
- En dan de overmacht: Het Openbaar Ministerie komt als agressief over. Officieren die er met verbaal geweld tegenaan gaan en rechters die dit tolereren. Ze overdonderen je.
- Advocaten geven vaak het advies je moet gewoon in het spel meedoen, je vooral niet te kwetsbaar opstellen en vooral ook niet van je schuld laten blijken. Je moet je mond dichthouden, want het wordt tegen je gebruikt.
- Vervreemding en afstand, waarbij een hele waslijst wordt genoemd.
 - .. De taal en de cultuur, justitiële en ambtenarentaal zonder uitleg.
 - .. Een andere planeet.
 - .. Je klapt dicht ondanks je goede voorbereiding.
 - .. Een toneelspel, er wordt niet geluisterd.
 - .. Het is zo koud tijdens de rechtzittingen, vooral in die cel, waarin je zit te wachten onder de rechtzaal.
 - .. Afstand, geen aandacht voor het verhaal. De rechter kijkt naar de lampen.
 - .. Rechters zijn mensen van het gezag, wij zijn niet van het gezag. Het zijn andere mensen.
 - .. Het is mijn taal niet, het is mijn wereld niet.
 - .. Je bent een speelbal van instituties.
 - .. Er is een arrogantie in procedurele zin, er wordt nooit verteld waarom iets langer duurt, aangehouden wordt, überhaupt waarom iets gebeurt.
 - .. Een gedetineerde in alle beperkingen: gisteren, aldus de politie, waren we bij jouw vrouw thuis en je kinderen huilden en riepen voortdurend om pappa.
- Een heel belangrijk punt wat door alles heen wordt genoemd is, dat de motivatie van de straf ontbreekt. Dat wordt door heel veel gedetineerden als een heel cruciaal en wezenlijk punt ervaren. Motivatie ontbreekt.

Terzijde nu iets over de inzet, de taal, de rol en de taak van de geestelijke verzorging. Kort enkele punten.

- Gezegd wordt dat het justitiepastoraat een asielfunctie vervult. Er wordt een vertrouwensrelatie opgebouwd en vanuit de principiële achtergrond van de geestelijke verzorging gaan we ervanuit dat ieder mens er mag zijn en dat ieder mens ook altijd meer is dan het delict waarvan hij verdacht wordt, waarvoor hij is ingesloten.
- Mensen mogen op hun eigen persoonlijke verantwoordelijkheid worden aangesproken. De inzet daarbij is mensen te proberen in hun persoonzijn te versterken en het verwerken van het verleden en het gericht zijn op de toekomst met hen te ondergaan. Het gaat erom om in het heden te overleven.
- Mensen mogen dragers van een nieuwe geschiedenis zijn. In die zin zijn geestelijk verzorgers bezig met de verwerking van een misdrijf, het ondergaan van een straf en het leggen van een basis voor een nieuwe toekomst. In het eigen levensverhaal van de gedetineerde en in het verhaal van God en mensen worden aanknopingspunten gezocht die draagvlak en draagkracht aan het leven kunnen geven.

Terug nu naar de rol die de rechter kan hebben in het strafproces, met name ook met het oog op de acceptatie van het vonnis, de verwerking van de straf en het ondergaan ook van die straf. Veel mensen buiten de gevangenis beleven de rechter als een onafhankelijke waarheidsvinder. Men denkt dat de rechter eigenlijk een symboolfiguur is die in zijn ambt staat voor het recht, het geschieden van het recht. De rechter heeft een hele hoge maatschappelijke status.

Ik wil daar persoonlijk iets over zeggen. Toen we pas met de exodusprojecten begonnen waren was het een hele kwetsbare geschiedenis, een heel kwetsbaar gebeuren ook. Zou het iets worden, zou het niks worden en zou het aan kunnen slaan? Zou het een idee zijn? Op een gegeven moment kwam er iemand, die zich aanmeldde bij het bestuur. Het was een redelijk bekende bestuurder met grote kwaliteiten. Ik vond het eigenlijk al vreemd dat iemand zich aanmeldde. Het project was toch nog heel erg kleinschalig. Ik had een gesprek met hem en op een gegeven moment vroeg ik: Maar hoe bent u eigenlijk aan het project Exodus gekomen? Nou zegt ie, ik ben doorverwezen door de vice-president van de Haagsche Rechtbank. Ik weet nog steeds dat er iets door me heenging van "Nou, dan zijn we toch een eind op weg als de vice-president van de rechtbank, hier al iets in ziet. Dan moet het toch ook wat voorstellen. Nou, dan is dus een rechter denk ik altijd maatschappelijk een symboolfiguur. Iemand die toch voor iets staat.

Een collega justitiepastor schreef "de houding van de rechter is essentieel voor de beleving van de verdachte". Als de rechter nadrukkelijk zijn positie als onafhankelijke waarheidsvinder uitoefent dan heeft dat een bijzonder positief effect op de beleving van de verdachte. Een verdachte zal zich meer recht gedaan voelen als rechters hun werk goed doen. Daarbij wordt dan gewezen op het jeugdrecht, waar veel ruimte is voor de verdachte.

De rol die rechters zouden kunnen spelen zou ook een positieve keerzijde kunnen hebben. Een aantal mensen hebben ook hun positieve ervaring omschreven. Die kwamen neer op de volgende punten.

- Persoonlijke aandacht, op je gemak stellen, uitleg.
- Een duidelijke toelichting op het vonnis, het waarom van de bepaling van de strafmaat.
- De eigen positionering van de rechter ook ten opzichte van het Openbaar Ministerie.
- Ruimte voor je eigen verhaal. Iemand schrijft "als de rechter de dader serieus neemt, dan is men over het algemeen positief, ook al valt de strafmaat tegen".
- Belangrijk is dat de rechter mee laat wegen dat er al zoveel stuk is in het leven.
- Positief, als men aan het woord kwam of als de rechter bleek door te vragen en de waarheid bleef zoeken, als er kennis van zaken bleek te zijn.
- Een teken van menselijkheid temidden van de formaliteit van de zitting, hoe klein ook.

Verdachten zitten in een proces met voornamelijk mensen die hun op de huid zitten. Ze zijn bedreigd in hun bestaan en de verwachting is dan: er komt een rechter die onafhankelijk is en die recht spreekt. Dat is ergens in die route een baken, dat zal nog komen. Een rechter kan zo als hij optimaal functioneert van grote betekenis zijn, maar ook als het de andere kant opgaat de verwerking in de weg staan.

Ik wil nu nog iets zeggen over de invloed van de rechter op de strafexecutie. Een paar opmerkingen. Ik zelf kies heel duidelijk voor een op de persoon van de dader toegesneden vonnis en een duidelijke motivering. Het gaat om het subjectiveren van het delictgedrag en een vonnis zo mogelijk als maatwerk, waarin ook iets van de toekomst van de gedetineerde in mee zou kunnen spelen. Bij het vonnis zou m.i. ook betrokken kunnen worden de realiteit van de verschillende strafexecutievormen. Er zijn uitspraken geweest waarin de detentiesituatie heeft meegespeeld in de uiteindelijke uitspraak. Zo zijn er nogal wat mensen die in een detentiesituatie zich ten opzichte van het gemiddelde in een ongelijkwaardige situatie bevinden. Ik noem hierbij maar even als voorbeeld de ontwikkeling van het sober regiem. De extra beveiligde instellingen. Aspecten van werk-zame detentie. Ook de vreemdelingen, mensen die een uitwijzing krijgen en die op grond van die uitwijzing van geen enkele faciliteit, bv. verlof, gebruik kunnen maken. Bij hen is het vonnis zwaarder dan bij anderen.

Kan er in het vonnis niet op een zekere detentiefasering geanticipeerd worden? Ik denk dat het heel goed zou zijn, met name voor gedetineerden die misschien niet altijd zo bekend staan als model-gedetineerde, die het dus niet altijd van hun gedrag in de inrichting kunnen laten afhangen. Heel belangrijk is dat er toch een zekere route wordt uitgezet. Hoe zou de straf geëxecuteerd kunnen worden. Dat moet een hard gegeven zijn wat met de gedetineerde mee gaat.

Alle predikanten spreken verder over het nutteloze van een gevangenisstraf boven de drie jaar. Daarbij een paar opmerkingen uit de praktijk.

Het zou op zichzelf genomen heel goed zijn als rechters, voorzover ze het al niet weten, goed georiënteerd zouden zijn in de diverse detentieklimaten en de executievormen die er zijn. Zich daarvan voortdurend op de hoogte te blijven stellen van wat zitten in een concrete situatie betekent. Een enkele opmerking daarbij over de betekenis van rituelen en scharniermomenten. Ik denk dat het heel belangrijk is dat gedetineerden, ook in voorlopige hechtenis aan symbolen en rituelen en vooral scharniermomenten in het leven kunnen deelnemen. Die hebben een heel belangrijk dynamiserend effect in het leven. Dopen, een sterfgeval, een huwelijk, noem maar op. Dat zijn hele belangrijke dingen waar gedetineerden aan mee moeten kunnen blijven doen in het familielevens.

Tenslotte vind ik dat er veel meer werk en aandacht besteed moet worden aan de verwerking van het misdrijf en de voorbereiding op een nieuw bestaan en dan is er ook de vraag of de rechter hier een rol in kan spelen. Ik heb net aangegeven dat ik de rol van de rechter eigenlijk voornamelijk zie tijdens het proces. In de wijze van het proces voeren, de motivatie van de straf en eventueel het richting geven aan de straf. Ik denk dat het belangrijk is, dat de rechters ook contact hebben met gedetineerden tijdens hun detentie. Dan niet direct de mensen die zij veroordeeld hebben, maar anderen. Dat is ook voor gedetineerden van wezenlijk belang.

Ik heb al verschillende collega's gehoord die dit in de gespreksgroep aan de orde gesteld hadden. Die zeiden dat gedetineerden het van belang vinden als rechters hiermee bezig zouden willen zijn. Meerderen zouden het ook erg fijn vinden als ze eens rechters in hun gespreksgroep zouden kunnen uitnodigen.

Ik zie een heel belangrijke taak weggelegd voor rechters om het maatschappelijk klimaat te beïnvloeden en dan vooral in die zin te beïnvloeden dat tijdens de detentie en ook na de detentie de samenlevingsstructuur moet bijdragen tot terugkeer van gedetineerden in de samenleving. Alles wat er in het detentietraject gebeurt, alles wat ook om mensen heen gebeurt, wat wel of niet wordt toegestaan, wat wel of niet wordt opgelegd, heel centraal komt te staan in het kader van de vraag hoe we iemand weer op z'n benen kunnen zetten in die samenleving. Hij moet zijn eigen verantwoordelijkheid weer kunnen nemen.

Als laatste punt nog. Ik denk dat rechters heel goed op de hoogte moeten zijn van de verschillende alternatieven in de detentie. Er ontstaan op dit moment vele variëteiten in nazorg voor ex-gedetineerden. Die ontstaan niet alleen vanuit bv. het justitiepastoraat, de reclassering of de kerken. Je ziet ook initiatieven ontstaan in grote steden: het grote stedenbeleid. In bv. Rotterdam, Den Haag en Amsterdam zie je projecten van mensen aan de onderkant van de samenleving en ik denk dat het

heel goed zou zijn om op enigerlei wijze ook in de executie aansluiting te vinden bij dat soort projecten. Vaak zijn het projecten die de bedoeling hebben om mensen weer terug te brengen in de samenleving. Ik vind een heel typisch punt in dit verband de marokkanen-problematiek. We zitten in veel grote steden met een groot probleem van marokkaanse jongeren. Heel veel marokkaanse jongeren zitten bij voortduring in een huis van bewaring en in gevangenissen. In Den Haag, dat ik persoonlijk goed ken, komt langzamerhand iets op gang tussen de situatie waarin de jongeren leven en de bajes. Dat is dan vaak een situatie waar de jongens wel aanspreekbaar zouden kunnen zijn. Ik denk dat we met elkaar veel meer zouden moeten werken aan de aansluiting tussen hulpverleningsprojecten buiten de gevangenis en trajecten in de gevangenis. Ik wil het hierbij afsluiten.

18 februari 1998.

Haarlem, januari, 1998

Betreft: uitnodiging voor een gesprek tussen rechters en
geestelijk verzorgers bij inrichtingen van Justitie

Zeer geachte meneer/ mevrouw,

De Werkgroep Humaniteit en Strafrecht in Haarlem nodigt u hierbij uit om deel te nemen aan een gesprek over de huidige straftenuitvoerlegging en over de beleving van de rechtsgang door verdachten, zoals deze door rechters en geestelijk verzorgers en leden van de werkgroep wordt waargenomen.

Deze werkgroep van het Diaconaal Centrum voor het gevangenispastoraat bestaat uit een aantal geestelijk verzorgers, een bij de inrichtingen van justitie werkzame onderwijskracht, een ervaringsdeskundige en iemand, die als vrijwilliger intensief betrokken is bij het gevangenispastoraat. Zij is ontstaan vanuit de behoefte om aandacht te vragen voor de bredere maatschappelijke context van veel problematiek van gedetineerden.

De werkgroep heeft in dit kader sinds 1989 jaarlijks een (klein) symposium georganiseerd. Het laatste symposium "Een te straf beleid!?" was gewijd aan de vraag naar het waarom van de langere straffen in het laatste decennium. Op dit symposium hielden Prof. mr. C. Kelk, hoogleraar straf(proces)recht en penitentiair recht aan de Universiteit van Utrecht en Mr. N. Monster, vice-president bij de rechtbank in Haarlem, een inleiding.

Deze uitnodiging komt voort uit een gesprek van leden van de werkgroep met prof. Kelk na afloop van dit symposium.

Tevens heeft prof. J.J.J. Tulkens, o.m. hoofdredakteur van "Sankties", zijn deelname toegezegd.

Prof. Tulkens heeft de werkgroep tot nu toe vele malen van

advies gediend.

Voor een nadere bepaling van het onderwerp geven wij een korte toelichting op het werk van de geestelijke verzorgers om vervolgens een aantal punten te noemen, die in relatie tot hun werk en dat van de rechters van belang kunnen zijn.

Als verdachten in detentie verblijven, doen zij dikwijls een beroep op geestelijk verzorgers met het verzoek om ondersteuning bij het verwerken van de crisis, die de arrestatie en de daarop volgende detentie veelal veroorzaakt. Geconfronteerd met de grenzen van het bestaan zoeken zij vaak houvast bij een godsdienstige traditie of een andere levensbeschouwing. Ook het ambtsgeheim van de geestelijk verzorger is voor menige gedetineerde een belangrijke bijkomende reden om deze in vertrouwen te nemen.

Wanneer dit contact reeds in de beginfase van de detentie tot stand komt, worden geestelijke verzorgers in veel gevallen intensief betrokken bij de wijze waarop gedetineerden de gehele rechtsgang beleven.

De spanningen rond het proces komen in de persoonlijke gesprekken aan de orde, de achtergronden, die tot het delict of de verdenking hebben geleid, eventueel de mate waarin schuld wordt ervaren en ook wat deze detentie kan betekenen voor iemands toekomst met betrekking tot familie en werk.

Nogal eens laten gedetineerden delen van hun dossier lezen. Ze vertellen over de adviezen van hun advocaten, betrekken de geestelijk verzorgers bij de voorbereiding van een laatste woord en vragen advies aangaande hun wijze van presenteren ten overstaan van de rechters.

Na afloop van de zitting krijgt de geestelijk verzorger menigmaal een uitgebreid verslag. Kernthema is daarbij uiteraard de mate waarin de verdachte zich voelt recht gedaan en ook hoe zij de houding van de rechters dienaangaande ervaren.

Op grond van deze werkervaringen komen wij tot de volgende mogelijke gespreksthema's:

1.

Wij zouden ons kunnen voorstellen, dat het voor rechters waardevol kan zijn om van geestelijk verzorgers te vernemen hoe zij vanuit hun positie de rechtspraak en de rol van de rechter daarin waarnemen.

Dit temeer omdat de contacten met de geestelijk verzorgers voor gedetineerden een verhoudingsgewijs geringe instrumentele waarde bezitten: men kan vrijuit praten, zonder vrees voor sancties en met weinig hoop op bemiddeling door de geestelijk verzorger.

Omgekeerd zouden geestelijk verzorgers graag meer inzicht krijgen in de wijze waarop rechters binnen hun taakstelling met meerdere doelen in concreto recht proberen te doen aan de persoon van de verdachte en diens kansen op resocialisatie en welk gewicht zij daarbij toekennen aan de ontmoeting met de verdachte.

2.

De geestelijk verzorger heeft niet alleen ervaring met de beleving van het strafproces, maar ook met de wijze waarop gedetineerden hun vonnis verwerken en hoe zij omgaan met de strafduur.

(Op het punt van de strafmaat is onder geestelijk verzorgers duidelijk sprake van ongerustheid over de toegenomen lengte van veel straffen gedurende het laatste decennium). Kennis van deze ervaringen en opvattingen kan voor rechters wellicht nuttig zijn, terwijl het omgekeerd voor de geestelijk verzorger uiterst zinvol kan zijn meer te vernemen over de beweegredenen die leiden tot een vonnis en de overwegingen die leiden tot een bepaalde strafmaat.

3.

In de laatste jaren is de praktijk van de strafteuitlegging ingrijpend gewijzigd. Sinds de invoering van Werkzame detentie is de kans op resocialisatie voor een groot deel van de justitiabelen aanzienlijk verkleind. Immers 80 % van de gedetineerden komt terecht in het zogenaamde standaardregiem, waarin nauwelijks aandacht besteed kan worden aan begeleiding met het oog op een goede terugkeer in de samenleving.

Op de selectie voor al of niet op resocialisatie gerichte regiemes heeft de rechter geen invloed.

Bij de werkgroep "Humaniteit en Strafrecht" is er ongerustheid over deze ontwikkelingen.

En onze vraag aan de rechters is: achten zij een dergelijke ontwikkeling juist, waarbij bij een zelfde vonnis de kansen op resocialisatie per gedetineerde aanzienlijk verschillen? Of zou de rechter in dezen meer invloed willen (en) kunnen uitoefenen?

Prof.dr.C.Kelk en drs.J.D.W. Eerbeek hebben zich bereid verklaard een inleiding te verzorgen.

(Drs. Eerbeek is justitiepredikant en vanaf 1 maart 1998 hoofdpredikant bij de inrichtingen van Justitie en grondlegger van de Exodus nazorgprojecten).

De bedoeling van de werkgroep is om met beide inleiders enkele stellingen te ontwikkelen, die verband houden met bovenstaande thematiek.

Aan de hand van deze stellingen zullen de inleiders een voorzet geven voor het debat.

Het programma voor 18 februari ziet er als volgt uit:

- 20.00 uur welkom
- 20.05 uur inleiding door drs. J.D.W. Eerbeek
- 20.25 uur inleiding door Prof.dr.C.Kelk,
- 20.45 uur pauze
- 21.00 uur debat.

Plaats: Hotel Restaurant Lion d' Or,
Kruisweg 34 - 36
Haarlem (tegenover Centrum- uitgang v.h. station).
Tel: 023 - 5321750

Tijd: De zaal is geopend vanaf 19.30 uur.

Met vriendelijke groeten,

Namens de werkgroep Humaniteit en Strafrecht,

ds. R.Kno1
Lindengracht 146
1015 KK Amsterdam
tel: werk: 023- 5309177, privé 020 - 5278185

ds. M.van Hemert

Diakonaal Centrum voor het gevangenispastoraat
tel: 023 -5262166

Stellingen:

1a. De verdachte wordt menigmaal geconfronteerd met zoveel wantrouwen ten gevolge van de over hem samengestelde dossiers en de weergave van zijn geschiedenis, dat naar zijn gevoel zijn eerlijkheid op de zitting er niet meer toe doet. Dit kan ten koste gaan van zijn zaak.

1b. De communicatiepatronen van de strafzitting vormen, gezien de belangen die voor de verschillende betrokkenen op het spel staan, een sterke belemmering voor een onbevangen gesprek, terwijl dit door veel verdachten toch als essentieel wordt ervaren.

2a. Gezien de verschillende en soms scherpe vormen van strafexecutie zou de rechter meer te zeggen moeten hebben over de tenuitvoerlegging als gevolg op zijn vonnis.

2b. De detentie zou zo moeten worden ingericht, dat er een verwerking kan plaatsvinden van het misdrijf en er voldoende ruimte is om zich voor te bereiden op een nieuw leven. Daarbij is de vraag van belang of de rechter daarop invloed wil en kan hebben.